

40 dagen met Paulus door de woestijn: (1) Zonde - genade

Lezing:

Door een mens is de zonde in de wereld gekomen en met de zonde de dood en zo is de dood over alle mensen gekomen, aangezien allen gezondigd hebben. Er was immers reeds zonde in de wereld, voor de wet er was; maar zonde wordt niet aangerekend, waar geen wet is. Toch heeft de dood als koning geheerst in de tijd van Adam tot Mozes, dus ook over hen die zich niet op de wijze van Adam schuldig hadden gemaakt aan de overtreding van een gebod. Adam nu is het beeld van de Mens die komen moest. Maar de genade van God laat zich niet afmeten naar de misstap van Adam. De fout van een mens bracht allen de dood, maar allen schonk Gods genade rijke vergoeding door de grote gave van zijn genade, de ene mens Jezus Christus. Zijn gave is sterker dan die ene zonde. Het oordeel dat volgde op de ene misstap liep uit op een veroordeling, maar de gratie die na zoveel overtredingen verleend werd betekende volledige kwijtschelding. Door toedoen van een mens begon de dood te heersen, als gevolg van de val van die mens. Zoveel heerlijker zullen zij die de overvloed der genade en de gave der gerechtigheid ontvangen, leven en heersen, dank zij de ene mens Jezus Christus. Dit betekent: een fout leidde tot veroordeling van allen, maar een goede daad leidde tot vrij spraak en leven voor allen. En zoals door de ongehoorzaamheid van een mens allen zondaars werden, zo zullen door de gehoorzaamheid van Een allen worden gerechtvaardigd.

Rom.5,12-19

Toespraak:

Niet toevallig behoren die begrippen tot de vijf schakels van elk bijbels verhaal:

- GAVE of genade, geschenk
- TORA of beperking
- Overtreding of ZONDE
- STRAF of dood
- VERGEVING of overvloedige gave

Laat mij dit kort illustreren met een mythe van de oorsprong, die als eerste lezing vandaag gelezen wordt. Ondertussen weten we dat een mythe geen historisch verhaal is maar een doordenken van een oorsprong, die geheimzinnig blijft. De ganse mensheid is door die vraag aangesproken, zo ook het uitverkoren volk.

- De eerste mens kreeg als GAVE, een tuin met overvloedige waterbevoeiing, bomen, vruchten. Beslissend is de vraag: wie is de schenker? Is er een genadige schepper of volstaat een eerste beginsel, oerknal?

- De gave wordt beperkt door een TORA: "van die ene boom van kennis van goed en kwaad moogt ge niet eten." Wie spreekt dit verbod uit en met welke bedoeling? De mens klein houden of het oneindig verlangen redden?

- De overtreding van de Wet: de mens eet van de verboden boom, hij wil alles ineens. Zijn verlangen dooft uit.

- De STRAF: de dood van het verlangen .

- De VERGEVING of de overvloedige GAVE, genade. De mens wordt bekleed en uit de tuin gedreven zodat hij opnieuw kan verlangen en verlangd worden. God komt terug op de aangekondigde straf, de dood.

U kunt zelf een oefening maken en een bijbels verhaal met de vijf schakels onderscheiden van een detectivestory of een verslaggeving van een proces. Die laatste eindigen met een uitgesproken straf voor de begane overtredingen. De Bijbel is op dit vlak zeer origineel; de ontknoping is altijd vergeving, overvloedige gave.

Mogen wij die kennis bij Paulus veronderstellen? Ja.

Ten eerste was Paulus een farizeeër, leerling van een rabbi Gamaliel, dus hij kende de bijbelse teksten uit het hoofd.

Ten tweede mogen we de ervaring van de overvloedige genade, de vergeving, de kern van zijn bekering noemen. In plaats van de wet strikt na te volgen en zo een deal met God te sluiten, ondervindt hij plots in een bliksemflits de oneindige gave van God. Hij die medeplichtig was geweest aan de lynchpartij die Stefanus het leven kostte, ervaart de gave van God, die zich met het slachtoffer vereenzelvigd: "Waarom vervolgt ge mij, Saul?"

Om het universeel karakter van de overtredingen, het kwaad, te beklemtonen, gebruikt Paulus de retorische truc van een stamvader, die op zijn erfgenamen die last op de schouders legt.

Maar er is een mens gekomen die de overwinning op de dood en het kwaad mogelijk heeft gemaakt voor alle mensen, Jezus van Nazaret. En daarvan genieten wij!

Nogal wat mensen gaan door het leven met een kwetsuur van, in hun ogen, een onvergeeflijke misdaad. "Niemand kan mij dat vergeven." Dit is het thema van de grote roman van Dostoevsky 'Schuld en Boete'. Wij daarentegen mogen geloven in de overvloedige genade, die het laatste woord is van God over ons leven, het eeuwig leven.

Wie nog op zoek is naar een vastenpuntje, kan ik de tip geven te onderzoeken of de flarden bijbelse verhalen die in je geheugen zitten, wel volledig zijn, tot de vergeving toe. David en zijn overspel, Jona, de broers van Jozef, de toren van Babel met als ontknoping een straf. Het verhaal eindigt met de opdracht zich over de wereld te verspreiden. Maandag kan het babelatelier je helpen de term Farizeeër in het evangelie juist te verstaan.

Patrick Perquy
De Lier, 5 maart 2017